

»Eru tað einans serligir bólkar, sum skulu prógva sín valrætt sambært lóggávuni, verður tað av sær sjálvum ein fyrisitingarlíga tung skipan – bæði fyri umsøkjara og málsviðgera«

Jógvan Mørkøre, samfelagsfrøðingur

eitt nýtt slag av lokalpolitikki, har politikkararnir dyrgdu eftir atkvøðunum hjá útisetunum, sigur samfelagsfrøðingurin, sum ikki heldur, at landafrøðiligu mörkini longur avmarka luttøku í politiska kjakinum.

– Valstríðið er broytt ógvuliga nógv við teimum sosialu miðlunum, sum bræða niður landafrøðiligu mörkini. Áður var politiska »matskráin« til valið ikki eins sjónlig fyri útisetarnar sum nú, og kann valstríðið heldur ikki sigast vera staðbundið. Við øðrum orðum er eingin forðing fyri, at útisetarnir kunnu luttaka og fylgja við í valdystunum og politiska orðaskiftinum yvirhøvur, sigur Jógvan.

Eitt av málunum, sum helst liggur frammarlaga í hugaheiminum hjá nýklaktum lesandi, eru starvsmøguleikar. Jógvan Mørkøre væntar eisini, at politikkararnir verða noyddir at seta øðrvísi arbeidsmarknaðartiltøk á dagsskrá, skulu teir gera sær vónir at fanga atkvøðurnar hjá útisetunum.

– Nógv av arbeidsmarknaðartil-tøkunum, sum vit hava hoyrt um í seinastuni, eru stílað móti fleiri arbeidsplássum á fiskavirkjum – møguliga orðaskiftið hevði farið at snúð seg um at skapa vitanartýngri arbeidspláss, ið eru meira viðkomandi fyri útisetarnar. Vórðu hesi málini sett á dagsskrá, vænti eg eisini, at ein greiðari og framskygdari vinnupolitikkur varð stungin í korti, sigur hann.

– Eru politisku loysnirnar á viðkomandi avbjóðingarnar innan vinnu og arbeidsmarknað ikki nóg góðar, fara útisetarnir – við støði í politiska orðaskiftinum í Føroyum, men við hvestum knívum úr útlandinum –uttan himpr at punktera ballónirnar fyri heitari luft, sigur Jógvan Mørkøre.

Vinningur við broyting

Tær broyttu fortreytirnar hjá teimum lesandi at halda seg í útbúgving og nema sær arbeidsroyndir eru eitt óbeinleiðis krav frá samtidini, sum útisetarnir eftirlíka, sambært Jógvani. Vandin er tó, at tankarnir og ynskini hjá útisetunum ikki fáa innivist á politiska pallinum, um hesi ikki hava móguleika at atkvøða til lótingsvalið.

– Tá ið lívslong læring ikki stendur øllum føroyingum í boði innanfyri egin landamørk til eina og hvørja tíð, verður natúrliga gongdin tann, at føroyingar leita sær uttanlands. Tað kann siggjast sum ein styrkur til føroyska arbeidsmarknaðin, at vit fáa eina alsamt sterkari arbeidsfjöld, og tíðin er komin til, at Føroyar flyta landamørkini til útisetarnar. Á tann hátt fáa hesi ávirkan á føroyska arbeidsmarknaðin, ið sostatt kann mennast saman við teimum.

– Í seinasta enda hevði tað bøtt um føroyska samfelagið og arbeidsmarknaðin, sum síðani gjørdi tað meiri attraktivt fyri útisetarnar at venda heimaftur. Eg dugi ikki snøgt sagt ikki at siggja argumentið ímóti, at geva útisetunum innivist í valskipanini í eitt 10-15 ára skeið, eftir at tey eru flutt av landinum. Tað er ein spurningur um geva einum fjónaðum parti av føroyska fólkinum valrættin aftur, so vit styrkja um fólkaræðið. sigur Jógvan Mørkøre.

Meir um evnið á næstu síðu

– Eg trúgvi ikki, at ein broyting hevði broytt mandatbýtið hjá flokkunum, men tað hevði helst sett nýggj tema á politisku dagskránnar, sigur Jógvan Mørkøre

rætturin fer nærmast fyri skeyti, sigur samfelagsfrøðingurin.

– Vórðu tey bæði orðini »vegna útbúgving« strikað úr §2a í vallógini, gjørdist tað beinanvegin nógv lættari fyri allar partar. Tá ið tað ber til at gera stórar broytingar á øðrum lóg-gávum innan stutta tíð, so átti tað ikki at verið nakar trupulleiki at broyta eina einfalda kunngerð sum hesa, sigur Jógvan Mørkøre.

Longdan valrætt

Hóast tað er vordíð alsamt vanligari, at føroyingar nýta longri tíð um at útbúgva seg og fara undir hægri útbúgvingar, so er tíðaravmarkingin fyri valrættin ikki hækkað. Í Noregi

og Svøríki varðveita útisetarnir valrættin í 10 ár eftir, at tey eru flutt av landinum, meðan Finnland ikki hevur eitt loft yvirhøvur. Føroyingar kunnu hægst varðveita sín valrætt í fimm ár eftir fráflyting og skal endurnýggjast annaðhvørt ár.

– Tað er vordíð somikið vanligt, at føroyingar eru útisetar í partar av sínum lívi, og eg haldi, at valrætturin saktans kundi fylgt teimum í 10-15 ár. Útbúgving og royndir eru nærum vordin krøv frá føroyska samfelagnum, og samfelagið stuðlar føroyskum útisetum við ymsum fíggjarligum stuðli. Man kann nærmast føra fram, at talan er um eina tænastru, sum gongur báðar

vegir, og tí hongur tað illa saman, at loysa útisetarnar frá samfelagsligari ávirkan, so skjótt tey eru liðug at lesa. Onkursvegna útiðsýr man føroyingum, sum samfelagið annars ynskir at fáa aftur til Føroya, sigur Jógvan Mørkøre.

Nýggj dagsskrá

– Eg trúgvi ikki, at ein broyting hevði broytt mandatbýtið hjá flokkunum, men tað hevði helst sett nýggj tema á politisku dagskránnar. Fingu allir útisetarnir innivist í vallóggávuni, vórðu politikkararnir noyddir at taka størri atlit til veljaraskaran, sum sostatt varð sjónligari í politiska orðaskiftinum. Tað hevði kanska verið

SAVNSMYNDIR